

Productieverloop over lactaties zeer erfelijk

Danno versus Juno

Delta Bookem Danno of Zaemslach Juno, welke van de twee stieren is beter? Op het eerste gezicht is dat een uitgemaakte zaak, want Danno scoort veel hoger voor NVI en veel hoger voor uiers en benen. Toch scoren beide stieren op basis van de Totaal Index Praktijk exact hetzelfde. Hoe kan dat? Een analyse.

Bij de perspublicatie van de nieuwe stierfokwaarden eerder deze maand steeg de index van Delta Bookem Danno tot astronomische hoogte. Waar hij in december op basis van dochters debuteerde met een NVI van 357, realiseert hij inmiddels maar liefst 384 punten. Daarmee is hij met afstand koploper van de stieren met melkgevende dochters in Nederland. Zaemslach Juno daarentegen kwam eigenlijk pas op latere leeftijd bovendrijven. Dat wil zeggen op basis van de Totaal Index Praktijk (TIP); zijn NVI-totaal is met 135 punten nog altijd maar bescheiden.

Laatrijtheid

Zowel Danno als Juno realiseert een TIP van 256 punten. Juno moet het daarbij hebben van zijn laatrijtheid. Waar de stier een productie-index van +128 kilo melk met +0,15 procent vet en +0,07 procent eiwit op basis van zijn vaarzendochters realiseert, realiseert hij op basis van zijn vijfdekalfdochters een productie-index van +1.209 kilo melk met +0,16 procent vet en +0,08 procent eiwit. De bijbehorende Inet stijgt van 82 naar 371 euro (zie ook pagina 47).

Van Danno worden er weliswaar al bijna 2.000 dochters gemolken, maar dat zijn allemaal

vaarzen (drie zijn er tweedekalves). Zonder de genomicsbijdrage zorgen die voor een productie-index van +1.438 kilo melk met -0,15 procent vet en +0,00 procent eiwit, goed voor een Inet van 324 euro. Ze starten weliswaar uitstekend, maar het is nog niet bekend of ze dat ook volhouden. De afstamming van de stier kennen we wel. Die luidt Bookem x Bolton. Van Bookem zijn er inmiddels derdekalfdochters in Nederland en die zorgen voor 57 kilo vet en eiwit in zijn productie-index, terwijl zijn vaarzen nog 91 kilo vet en eiwit realiseren. Een duidelijke achteruitgang, die ook bij Bookems vader Planet is te zien (zie pagina 47). De beide grootvaders van Danno verliezen respectievelijk 45 (Planet) en 84 (Bolton) kilo vet en eiwit van de eerste naar de vijfde lactatie.

Exterieur niet interessant

Danno is gezien zijn afstamming dus een vroegrijpe stier. De kans is groot dat zijn dochters als vaars hun piek beleven. Dat ze fraai zijn, is dan eigenlijk ook helemaal niet zo belangrijk. Voor het gros van de boeren tellen maar twee dingen, namelijk dat de dieren genoeg produceren en dat ze hun productie probleemloos lang volhouden. De beste garantie voor dat laatste, is dat ze elk jaar beter worden. Zolang ze beter worden, slijten ze immers niet.

In dat kader is de score van 98 voor uiers en 96 voor benen van Juno dan ook helemaal niet zo relevant. Dat is slechts een beoordeling als vaars en zegt niets over hoe ze functioneren. Juno heeft een fokwaarde levensduur van +656 dagen met een betrouwbaarheid van 90 procent, tegenover +551 dagen voor Danno met een betrouwbaarheid van 55 procent. Wat dat betreft zou het interessant zijn om de vergelijking tussen Danno en Juno over enkele jaren nog eens te maken.

Garantie voor succes

Omdat de productie-indexen voor de vierde

en vijfde lactatie pas sinds de huidige draai beschikbaar zijn, heeft de NVO nog geen tijd gehad haar formules aan te passen. Dat wil zeggen dat het voor de hand ligt dat voor de berekening van de laatrijtheid en het celgetal voortaan de vijfde lactatie wordt genomen in plaats van de derde. Al heeft dat uiteraard weer als nadeel dat het dan nog langer duurt voordat de informatie beschikbaar komt. Wel is het zo dat sinds deze informatie beschikbaar is, er nadrukkelijk rekening mee kan worden gehouden in de afstammingen van de te gebruiken stieren.

Zo lijkt het vóórkomen van Topspeed Gogo of Hoekland Maik welhaast een garantie voor succes, terwijl voor stieren als Bolton en Toystory het omgekeerde geldt. Mogelijk is het voorzichtige begin in combinatie met de lage melksnelheid de reden van de relatief lage levensduur van TS Gogo-zoon Malando. Wat dat betreft doet kleinzoon Lowlands Redman het, ondanks zijn matige exterieur, beter. En ook van Maik-zoon Big Malki mag in dat kader het nodige worden verwacht, al komen zijn 843 vaarzendochters vooralsnog niet verder dan een productie-index van -16 kilo melk met +0,09 procent vet en +0,03 procent eiwit (zonder genomics-hulp). Als de stier echter een aardje naar zijn vaartje heeft, komt het alsnog wel goed.

Aan de andere kant van het spectrum bevindt zich de internationaal gelauwerde Mogul. Hij is via vader Dorcy een kleinzoon van Bolton en komt niet verder dan een TIP van 62 punten, toevallig op dezelfde hoogte als de eerder eveneens internationaal vermaarde Numero Uno. En ook Mogul laat een achteruitgang zien over de lactaties. Van 74 kilo vet en eiwit als vaars, naar 57 kilo als tweedekalves- en nog 41 kilo als derdekalfskoe, al zijn er nog slechts elf derdekalfdochters. Het mag duidelijk zijn dat het aanbeveling verdient om naar het verloop over de lactaties te kijken. En als dat nog onbekend is, kijk dan naar de afstamming van de betreffende stier. ■

De in 2006 geboren stier D Mason (Mascol x O Man) is elke draai gestegen en is inmiddels medekoploper van de TIP-lijst. De stier met aAa-code 426 is helaas echter niet meer beschikbaar.

Copyright photo

Inet*: $-0,017 \times \text{kg melk} + 1 \times \text{kg vet} + 3 \times \text{kg eiwit}$

Laatrijtheid*: $(3 \times \text{kg eiwit lactatie 3} + 1 \times \text{kg vet lactatie 3} - 3 \times \text{kg eiwit lactatie 1} - 1 \times \text{kg vet lactatie 1} - 10,63) \times 4 / 48,09 + 100$

TIP: $0,75 \times \text{Inet}^* + 2 \times (\text{Ltrp}^* - 100) + 0,14 \times \text{Lvd} \times (1 - \text{wortel}(1 - \text{Bt})) + 5 \times (\text{Cgt}^{**} - 100) + 5 \times (\text{Vru} - 100) \times \text{Bt} - 4 \times (\text{melksnelheid} < 98, \text{ dan } 98 - \text{melksnelheid}) + 3 \times (\text{Kgh} - 100) \times \text{Bt} + 2 \times (\text{uier met een maximum van } 112 - 100) - 7 \times (\text{hoogtemaat} > 102, \text{ dan } \text{hoogtemaat} - 102) - 3,5 \times (\text{conditiescore} < 98, \text{ dan } 98 - \text{conditiescore}) - 3,5 \times (\text{kruisligging} < 97, \text{ dan } 97 - \text{kruisligging}) \text{ of } 3,5 \times (\text{kruisligging} > 103, \text{ dan } \text{kruisligging} - 103) - 3,5 \times (\text{beenstand achter} < 98, \text{ dan } 98 - \text{beenstand achter}) + 50$

* NVO berekent het kengetal anders dan GES

** Celgetal in de derde lactatie indien beschikbaar

Stierenlijst

Op www.melkvee.nl in het dossier 'vakblad Melkvee' is een uitgebreide lijst van meer dan 400 actuele fokstieren van nog meer verschillende rassen te vinden, die allemaal zijn omgerekend naar zwartbontbasis en zijn gerangschikt op basis van TIP. Tevens zijn er meer achtergronden te vinden over de berekening van de TIP-index.

